

21. september, 13.40, Budapešť. Telegram prijatý: 14.50, vyhotovený: 15.08.

Správa česko-slovenského vyslanca M. Kobra o výsledku rokovaní maďarských štátnikov s najvyššími vládnymi politikmi v Nemecku.

Podle zdejších zpráv skončila prý návštěva maďarských štátniků v Berchtesgadenu¹ sľibem Hitlerovým, že si osvojuje maďarské stanovisko ve věci práva sebeurčení Maďarů na Slovensku a že jej bude podporovať všemi prostriedky.²

Kobr

AMZV ČR, TD 1938, č. 868. Prepis originálu, strojopis.

¹ Ide o stretnutie predstaviteľov maďarskej a nemeckej vlády 20. 9. 1938. Pozri dok. č. 1, pozn. 1.

² Výsledky rokovaní K. Kányu sumarizoval 21. 9. 1938 pre G. Ciana nasledovne: „Na včerajšom stretnutí v Berchtesgadene, ktoré sme pokladali v súčasnej krízovej situácii za žiaduce, dali sme Hitlerovi na vedomie, že ak sa pri usporiadaní českej otázky s maďarskou menšinou nebude postupovať rovnako ako so sudetskými Nemcami, maďarská vláda vystúpi proti tejto diskriminácii nielen diplomatickými prostriedkami, ale vyvolá na Slovensku vážne vnútorné nepokoje. Akcia tohto charakteru už prebieha. Hitler naše vyhlásenie prijal s pochopením.“ DIMK, II., s. 632.

22. september, 9.00, Praha.

Ústny demarš maďarského vyslanca J. Wettsteina týkajúci sa rovnoprávnosti národností a postavenia maďarskej menšiny v Česko-Slovensku.¹

Maďarský vyslanec učinil na rozkaz své vlády dne 22. září v 9 hodin u pána ministra Krofty ústní demarš, v níž mu přečetl text, telegrafovaný mu z Budapešti tohoto znení:

Par ordre du Gouvernement du Royal de Hongrie, j'ai l'honneur de Vous communiquer ce qui suit:

„La récente déclaration du président de la République n'admet pas de discriminations parmi les nationalités habitant la Tchécoslovaquie.² Il est suffisamment connu par le Gouvernement tchécoslovaque que le gouvernement de Hongrie a adopté fermement le même point de vue. Les nouvelles répandues aujourd'hui par la presse mondiale qui ne semblent pas correspondre aux principes de légalité en droit des nationalités habitant la Tchécoslovaquie imposent le devoir au Gouvernement de Hongrie de déclarer qu'ils espèrent que le Gouvernement tchécoslovaque fidèle aux promesses du Chef d'Etat en tirera toutes les conséquences logiques.

Le Gouvernement de hongrie s'attente par suite de ce qu'il vient d'avancer à une décision urgente au sujet de la nationalité hongroise analogue à celle que le Gouvernement de la République a prise à l'égard du problème allemande.“³

Na pokyn Maďarskej kráľovskej vlády mám česť oznámiť Vám nasledujúce: „Nedávne vyhlásenie prezí-

denta republiky nepripúšťa diskrimináciu medzi národnosťami, žijúcimi v Československu.² Československej vláde je dostatočne známe, že maďarská vláda zaujala v tejto otázke pevné a identické stanovisko. Zdá sa, že správy, ktoré teraz rozširuje svetová tlač, sa nezhodujú so zásadou rovnosti práv medzi národnosťami žijúcimi v Československu. Preto maďarská vláda očakáva, že československá vláda, verná sľubom hlavy štátu, vyvodí z toho všetky logické dôsledky.

V dôsledku toho maďarská vláda očakáva, že vláda Republiky rýchlo prijme rozhodnutie vo veci maďarskej národnosti, ktoré bude analogické s riešením nemeckého problému.³

AMZV ČR, PrS, kart. 58, fasc. 11, č. 36. Kópia, strojopis.
DIMK, II., s. 635 – 636.

¹ Text demaršu maďarská vláda zároveň odovzdala nemeckej, talianskej, britskej a francúzskej vláde.

² Prezident E. Beneš 10. 9. 1938 v česko-slovenskom rozhlase povedal, že rýchle tempo európskych udalostí nabáda štát, aby rýchlo riešil aj národnostnú otázku. „Je to úprimná a skutočná snaha dosiahnuť taký stupeň politickej spravodlivosti, aký je v dennom politickom dianí vôbec možný a prakticky realizovateľný... Štát má dostať, čo mu patrí a národnosti tiež, čo im prináleží.“ Zahraniční politika, Praha, 1938. Kronika, s. 394.

³ K. Krofta pri preberaní demaršu povedal vyslancovi J. Wettsteinovi, že krok maďarskej vlády nepokladá za logický, pretože nóty západných veľmocí neobsahujú tieto požiadavky a česko-slovenská vláda robí ústupky maďarskej menšine nie pod tlakom, ale z vlastnej iniciatívy. MÖL, Küm. pol. 1938-7/25-3060 (897).

5

22. september, 9.45, Praha. Telegram odoslaný: 10.30.

Inštrukcie ministra zahraničných vecí K. Kroftu česko-slovenským vyslanectvám v Paríži, Londýne, Bukurešti a v Belehrade, aby informovali tamojšie vlády o maďarskom stanovisku na riešenie otázky maďarskej menšiny v Česko-Slovensku.

Oznam okamžite tamní vláde: Maďarský vyslanec uviedomil mne dnes ráno v 9. hodin, že vzhľadom na československé prohlásení o rovném nakládání s národnostmi, maďarská vláda očekává okamžité rozhodnutí analogické.¹ Vyhradil jsem odpověď naší vládě, kterou Vám pak a Budapešti současně sdělím.

Krofta

AMZV ČR, TO 1938, č. 1 172 – 1 175. Kópia originálu, strojopis.

¹ Pozri dok. č. 4.

6

22. september, 16.00, Praha.

Záznam vyslanca R. Fliedera o rozhovore s juhoslovenským vyslancom V. Protičom a rumunským vyslan-